

Nummer	Partilag/utvalg	Forslag	Begrunnelse	Tema	Innstilling fra styret
1	Bergen AUF	-Hindre at barn blir straffet for sine foreldres synder. Barns beste skal gis avgjørende vekt i vurderingen av barnets rett til opphold. Arbeiderpartiet vil vurdere alternative sanksjonsmuligheter i tilfeller der det foreligger uriktige opplysninger fra foreldre, og samtidig et fastlagt beskyttelsesbehov.	De siste årene har vi sett en rekke eksempler på arvesynd i norsk asylpolitikk. Barn og barnebarn blir straffet for feil gjort av deres foreldre og besteforeldre, og generasjoner blir utvist etter å ha bodd i Norge i flere tiår. Enkelt sakene som har vært synlig i media, blant annet om 18-år gamle Mustafa Hasan, bioingeniøren Mahad Abib Mahamud, småbarnsmoren Mahsa Aghabararian, Abassi-søsknene og jesidiske Amat Nasser Atman og hennes tre barn, symboliserer kun toppen av isfjellet. Arbeiderpartiet skal ikke gå inn i enkelt saker, men vi kan justere systemet for å gjøre det mer rettferdig.	Asyl & innvandringspolitikk	Oversendes redaksjonskomiteen
2	Bergen AUF	- Doble stønaden til beboere i asylmottak - Styrke aktivitetstilbudet for barn i asylmottak - At barnevernet overtar omsorgen for alle enslige mindreårige	Arbeiderpartiet mener at de som søker asyl i Norge skal leve under verdige forhold. Mennesker som er registrert som beboer i asylmottak og har sitt daglige opphold i asylmottak har rett til stønad. Stønaden til beboere i asylmottaket er ment å dekke de grunnleggende behovene en beboer i asylmottak har og bidra til å gi en forsvarlig levestandard i en særskilt livssituasjon under oppholdet i asylmottaket, men realiteten er at stønaden er langt fra dekkende til å ivareta grunnleggende behov. I 2015 kuttet Solberg-regjeringen stønaden til beboere i asylmottak med 20% uten at kuttet har blitt reversert senere. I 2022 har asylsøkere 88,- dagen å leve for, og nesten halvparten av asylsøkere i norske mottak oppgir at de opplever å være sulten. Ni av ti sier de ikke har tilgang til trygg og næringsrik mat over tid, og stadig flere bekymrer seg for om de har mat til seg og sin familie. I en tid der alt blir dyrere mener Arbeiderpartiet at også asylsøkeres stønad må dekke grunnleggende behov, og ønsker derfor å doble stønaden fra 2688,- til 5376,- per måned.	Asyl & innvandringspolitikk	Oversendes redaksjonskomiteen
3	Fagbevegelsens partilag	Fagbevegelsens partilag ønsker: • at regjeringen får på plass ordninger som lar asylsøkere og papirløse ta del i det ordinære, anstendige arbeidslivet	Arbeid til asylsøkere og papirløse: Det er etablert praksis med retur for asylsøkere som har fått avslag fordi de ikke har et beskyttelsesbehov etter Flyktningkonvensjonen. En liten gruppe mennesker har imidlertid bodd her i mange år uten at retur er gjennomført. Det er meningsløst at de kan få kost og losji på statlig mottak på skattebetalernes regning i 20 år, men ikke får tillatelse til å jobbe og betale for seg. Vi er også bekymret over at mange såkalte papirløse mennesker som befinner seg i Norge ender opp med å jobbe i slaverilignende forhold i bransjer hvor det er betydelig innslag av arbeidskriminalitet. Disse gruppene må vi kunne få satt i arbeid slik at de kan tjene til livets opphold under anstendige vilkår.	Asyl & innvandringspolitikk	Oversendes redaksjonskomiteen
4	Fana og Ytrebygda arbeiderpartilag	AIB vil jobbe for at Aboretet får nødvendig infrastruktur til å opprettholde og sikre sin samfunnsnyttige virksomhet.	Det er behov for å trekke nye vannrør inn i aboretet. I dag er det kun eldre og rør med svært lite kapasitet som kun leder til drivhuset. Det vil ikke være tilstrekkelig vannmengde ved en eventuell brannslukning. Det var i 2021 tre branntilløp i aboretet. Tilgang på vann vil redusere en slik risiko for fremtiden.	Byutvikling	Oversendes bystyregruppen

5	Fyllingsdalen arbeiders amfunn	Etablere servicebuss for eldre i Fyllingsdalen	Ved å etablere et eget busstilbud til eldre over 67 år, kan det bidra til at disse kan bo hjemme lenger, og reise trygt fra dør til dør. Både til Oasen senter, og andre tilbud for eldre i bydelen. Tilbudet kan gjerne begynne i Fyllingsdalen, men kan utvides til alle bydeler på sikt til å nå alle eldre, slik at de får det samme tilbudet.	Byutvikling	Oversendes bystyregruppen
6	Fyllingsdalen arbeiders amfunn	Arbeiderpartiet i Bergen vil at Bergen kommune går i dialog med fylkeskommunen for å få etablert innfartsparkering i Fyllingsdalen	Å legge til rette for innfartsparkering vil bidra til å begrense forurensning ved at deler av reisen gjennomføres med buss eller bybane, se Tiltakskatalog for transport og miljø. Da blir det færre kjørte kilometer pr. bil. En undersøkelse fra Transporsøkonomisk institutt, basert på nummerskiltregistrering, viser at halvparten av de som benytter innfartsparkeringer bor mindre enn 3 km fra parkeringen. Det blir uttalt at 3 km ikke er langt å gå, men for mange er det ikke et reelt alternativ å gå 3 km før en busstur. Det er avstanden fra Festplassen til Stadion. Alternativet blir at man kjører hele veien. Dette underbygges av at omfattende forskning viser at optimal avstand mellom holdeplasser ikke er lengre enn 600 m.	Byutvikling	Oversendes bystyregruppen
7	Fyllingsdalen arbeiders amfunn	Utbygging av gang- og sykkelvei i Fyllingsdalen må ikke gå på bekostning av elevene på Løvås skole	I forslag til områderegeringsplan for Fyllingsdalen sentrale deler blir det foreslått å bygge ut gang- og sykkelvei over skoleplassen til Løvås skole. Hvis dette realiseres blir det ikke nok skoleplass til de 250 elevene som går der, ettersom det forsvinner 1500 kvm av skoleplassen. Da blir det vanskelig å holde normkravet på 30 kvm på hvert barn og skolen risikerer å miste 50 elevplasser. I Fyllingsdalen fremover vil det bli fortetning og elevtallet blir ikke mindre. Da blir det vanskeligere å få plasser til elever fremover, sånn som har skjedd på Varden skole, som igjen må utvides. Det har vært en lignende sak med Skjold skole for noen år tilbake der det ble planlagt å legge en gang og sykkelvei nærme skolen. Bystyret bestemte der at den planlagte gang og sykkelveien skulle flyttes til motsatt side av bilveien, for å hindre at barneskoleelever kunne forville seg inn i sykkelveien og uønskede hendelser kunne skje. Dette er en ganske fortvilende sak for Fyllingsdalen, der det blir et nytt inngrep i skoleplassen og skolebarna kan få en ny usikker skolehverdag med rigging og en byggeplass midt på skoleplassen. De utfordringene som er, og kommer til å bli, med kommunens planer med en gang og sykkelvei som er så nærme barns sitt interesseområde, er uheldige, og skolen bør heller skjermes i fremtiden.	Byutvikling	Oversendes bystyregruppen

8	Årstad arbeiderpartilag	Årstad Arbeidersamfunn vil se at planene for Lotheveien 2-20 realiseres med utbygging av 30 moderne og funksjonelle familieboliger, for å unngå gjennomtrekk og gi et tilbud om større leiligheter til barnefamilier i nærområdet	Det har siden 2017 vært ventet at dette bygget skulle komme inn på økonomi og handlingsplanen, det er derfor svært skuffende å se at den er tatt av herfra, likevel positivt nå at det skal foretas en helhetlig konsekvensutredningen av eiendommen, slik at det blir en liten pustepause. Kjære lokallag, løvstakksiden er allerede utbygget. Noe må tas for at annet skal komme til. Disse kommunale boligene har vært boliger for barnefamilier og andre i et århundre, hvorfor selge nå? -Vi tar imot flyktninger fra en krig ikke fjernt fra oss, flere slike tilfeller kan oppstå i årene som kommer. Er det ikke da lurt å ruste oss for dette? Flyktningsstrømmen er ventet å øke det kommende året, vi må stå klare med boliger. Boliger som folk vil bo i over tid. Det er allerede høy gjennomtrekk i området, sist nå i romjulen kunne vi lese de tragiske nyhetene om dødsfall i Løvstakkveien, hvor flere barnefamilier stod frem og tok til orde at de ville flytte. Vi må unngå dette, for enhver pris. Et insentiv for å unngå dette er å fullføre planene for å omgjøre Lotheveien til 30 moderne og funksjonelle familieboliger.	Byutvikling	Oversendes bystyregruppen
9	Arbeiderpartiets universitetsslag	Beplantningsplanen for gatetrær Arbeiderpartiet i Bergen ønsker å legge til grunn den mest ambisiøse beplantningsplanen for gatetrær i Bergen, med minst åtte hundre nye bytrær i den tette bykjernen. AiB venter med stor interesse beplantningsplanene for de øvrige bydelene.	Bytrær er viktige både for trivsel, naturmangfold, klimatilpassing og svevestøv i den tette byen. Beplantningsplanen for sentrum er et viktig aktivt grep for å videreutvikle de blågrønne strukturer i den tettbyggede byen. Andre byer, som for eksempel København, har vist at aktiv nyplanting av trær i tettbyggede områder er en måte å styrke attraktivitet og levende byarealer	Byutvikling	Oversendes bystyregruppen
10	Arbeiderpartiets universitetsslag	Byfjellsgrensen, kaifronten og byens blågrønne strukturer Arbeiderpartiet i Bergen er garantisten for en bærekraftig byutvikling som ivaretar naturverdier og trivsel i Bergen mot videre byspredning. Byfjellsgrensen skal ikke flyttes. Kaifrontene i Bergen skal være fellesarealer og åpne for allmenn ferdsel. Bergens grønne og blå arealer som parker, hundremeterskoger, skogsområder, vann og vassdrag skal vernes mot utbygging og så langt som mulig åpnes opp og repareres.	Nyvinningene i arealpolitikken i Bergen med KPS 2015 og KPA 2018 har lagt grunnlaget for en bærekraftig byutvikling i årene som kommer, med kvalitetsbevisst utbygging i konsentrerte byggesoner, effektiv infrastruktur, og sammenhengende blågrønne strukturer som sikrer trivsel, folkehelse og naturmangfold. Etter mange års frislipp med retur til høyerebyrådetts planløse, vilkårlige og kaotiske byutviklingspolitikk.	Byutvikling	Oversendes bystyregruppen
11	Åsane arbeiderpartilag	Kostnadskutt må ikke gi en dårligere bane <ul style="list-style-type: none"> Arbeiderpartiet i Bergen vil sikre framdrift for bybanen. Eventuelle kostnadsreduksjoner skal ikke gå ut over målene om et bedre transportsystem og et grunnlag for ny byutvikling i Åsane. Det må sikres forutsigbarhet og gode avklaringer for grunneiere slik at den nye bydelen på Nyborg får satt av areal til offentlig infrastruktur som barnehager, skoler, sykehjem/eldreboliger og idrettsformål. 	Reguleringsplanene for bybanen skal etter planen vedtas i bystyrets møte i mai 2023. Deretter starter arbeidet med å sikre finansiering i Nasjonal transportplan. Likevel kappes opposisjonen allerede om å foreslå mer eller mindre gjennomtenkte kostnadsreduksjoner langs traseen. Det er svært viktig at videre regulering og planlegging av utbygging av Åsanebanen fortsatt skjer ut fra de overordnede målene med banen. Ved siden av å være ryggrad i kollektivsystemet, skal banen også gi grunnlag for en positiv og fremtidsrettet byutvikling i Åsane. Vi viser også til vedtak på årsmøtet i 2022.	Byutvikling	Oversendes bystyregruppen

12	Bergenhus arbeiderpartilag	Historiske plakater ved bybanestoppene Forslag: - Det skal settes opp historiske plakater ved bybanestoppene, som sier noe om historien til området der bybanestoppene er.		Byutvikling	Oversendes bystyregruppen
13	Fana og Ytrebygda arbeiderpartilag	I møtet med Europas energikrise og norsk strømpriskrise må norske forbrukere skjermes gjennom fortsatt strømsøtte. Gode ordninger for næringslivet må utvikles som et supplement til fastpriskontrakter som er ugunstig for store deler av næringslivet. Energieffektivisering i bygg må forseres og det må gis større og bedre støtteordninger for dette. På lang sikt er utbygging av ny fornybar energiproduksjon løsningen.	Høye strømpriser i Norge og resten av Europa er i første rekke en følge av krigen i Ukraina og Russlands bruk av energi som våpen. Sanksjoner har ført til at Europa har redusert store deler av sin import av kull, olje og gass fra Russland. Energimangel og ekstreme priser rammer alle land i Europa. Vårt tap er økonomisk, mens Ukraina blør blod og tårer over sine falne. I kampen mot Russlands aggresjon og brudd på alle internasjonale lover, regler og konvensjoner må vi som frie europeere stå sammen. Energiprisenes usosiale virkninger må møtes med statlige støtteordninger. Energifrisens løsninger må bidra til å løse de to andre store krisene i vår tid: klima- og naturkrisen. Fossil energi må erstattes med fornybar energi i stort tempo over hele Europa, Norge inkludert. Dette vil ta tid, det finnes ingen raske løsninger.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
14	Arbeiderpartiets universitetsslag	Oljeleting i umodne områder bør frys	Leting etter olje i umodne områder bør legges på is på ubestemt tid. I samarbeid med SV har regjeringen allerede med rette utelukket ny leting i slike områder denne perioden. Leting og eventuell utbygging i umodne områder er sløsing med selskapenes og skattebetalernes penger, og vil ikke kunne gi produksjon av fossil energi før langt inn i fremtiden, når fornybar energi vil være enda billigere og mer utbredt enn i dag. I stedet bør kapital og arbeidskraft settes inn på vekstnæringer som offshore vind, batteriproduksjon, energioptimering og karbonfangst- og lagring. Et annet godt alternativ for selskapene vil være å betale mer utbytte til eierne, som i mange tilfelle vil være staten.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
15	Arbeiderpartiets universitetsslag	Sikre strømsøtte for offentlige undervisnings- og forskningsinstitusjoner som Universitetet i Bergen som rammes av høye strømpriser og tilknyttede avgifter til det offentlige.	Høye strømutgifter har konsekvenser for offentlige foretak De høye strømutgiftene rammer Universitetet i Bergen hardt. Energibudsjettet for 2023 er økt med 125 millioner kroner. Dette fører til midlertidige kutt i aktiviteten ved fakultetene, særlig ved Det matematisk-naturvitenskapelig fakultet og Det medisinske fakultet. Forskning bidrar til å løse de store samfunnsutfordringene og til å sikre et godt samfunn. Kutt i finansieringen av noen av de ledende forskningsmiljøene ved UiB vil kunne gi langsiktige skadevirkninger for Universitetet — og for næringen i bergensregionen, som jobber tett med disse miljøene. De høye strømprisene skyldes blant annet høye avgifter til staten, herunder den såkalte flaskehalsavgiften. I tillegg betales strømreregningen til selskaper som i stor grad er offentlig eid.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen

16	Åsane arbeiderpartilag	<p>Svaret på strømkrisen er sosialdemokrati</p> <ul style="list-style-type: none"> • Strømstøtten må forberedes og tilpasses slik at det ikke gis støtte overforbruk. • Det bør ses på muligheten for å ha et to-nivå system på elavgiften og strøm-momsen slik at avgiftene varierer ut fra normalt forbruk og «luksusforbruk». • Strømsystemet må forenkles, kutte fordyrende mellomledd. • Det skal utredes om moderne kjernekraft er hensiktsmessig i Norge. 	<p>Strømpriskrisen er sammensatt. Det finnes ikke én løsning, men mer politisk styring over energipolitikken er nødvendig. Det er viktig at vi får en åpen og god diskusjon om forslagene fra regjeringens og partiets energiutvalg. Folk må få ta del slik at vi får en fornyet felles forståelse av strømpolitikken i samfunnet.</p> <p>Arbeiderpartiet må erkjenne problemene med dagens system, utfordre bransje og embetsverk, og utforme gode sosialdemokratiske løsninger for framtiden.</p> <p>En del av løsningen er å redusere strømforbruk. Tiltak for strømsparing må også ha en sosial profil. Før 1984 hadde vi et to-pris-system for strøm som gav alle husholdninger en fast kvote med billig strøm, og deretter en fast overforbrukstariff. Dette er ikke treffsikkert, men ny teknologi bør gjøre det mulig å finne moderne løsninger som på lignende måte både tar sosiale hensyn og bidrar til strømsparing.</p> <p>En annen del av løsningen er å sikre nok strøm. Det norske samfunnet er bygget på, og er avhengig av, rikelig tilgang på billig strøm. Både vindkraft på land og vannkraft nærmer seg en smertegrense mtp. ødeleggelse av natur. Med satsingen på havvind trenger Norge mer stabil, regulerbar strøm-produksjon for å sikre balanse. AIB har tidligere vedtatt støtte til en kunnskapsbasert diskusjon om moderne kjernekraft. Nå er blant andre Trond Mohn med på en satsing på dette.</p>	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
17	Laksevåg arbeiders amfunn	<p>Prisen på strøm til husholdningene og industri ta utgangspunkt i produksjonskostnadene med tillegg av nødvendige avgifter til fornying og effektivisering av kraftproduksjonen og til å senke strømforbruket hos forbrukerne. Norge må kunne ha kontroll over egne vannkraftressurser med tanke på eksport, prissetting og fyllingsgrad i magasinene.</p>	<p>Strømprisene i Norge er nå organisert i et system som vi som nasjon ikke kan godta. Det vesentlige er at vi har blitt inkorporerte i et markedsstyrt energisystem i EU som gjør at vi importerer europeiske strømpriser til oss gjennom en rekke private aktører, som alle skal ha fortjeneste. Markedet og prisene er i dag helt kontrollert av disse aktørene og den norske stat er blitt en passiv observatør som kun kan bidra med midlertidige støtteordninger til forbrukerne. Samtidig tømmes vannmagasin og forsyningssikkerheten er truet. Det er ikke holdbart i lengden.</p> <p>Dette regimet må vi bort fra og det må etableres et system som sikrer strøm som infrastruktur til husholdningene og industrien i landet, til en pris som tar utgangspunkt i produksjonskostnadene med tillegg av nødvendige avgifter til fornying og effektivisering av kraftproduksjonen og til å senke strømforbruket hos forbrukerne.</p> <p>Kostnaden til strøm for husholdninger, transport og industri med mer, må ordnes slik at det lønner seg å spare på bruken av strøm og at det koster å sløse. Tidligere hadde vi to satser til husholdningene som nå ved hjelp av den digitale overvåkingen av strømforbruket som er montert ved hver enkelt måler, lett kan etableres på nytt. En sats for vanlig forbruk og en sats for overforbruk. Dette var en god ordning som førte til at vi sparte på forbruket.</p>	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
18	Laksevåg arbeiders amfunn	<p>Det bør derfor etableres gode offentlige ordninger med støtte til etterisolering, etablering av uttak av grunnvarme (dypboring) og montering av solcellepanel på bygninger. Slik støtte må også etableres for borettslag og boligsameiere.</p>	<p>Største utgiftene til strøm i boliger går med til oppvarming. Det bør derfor etableres gode offentlige ordninger med støtte til etterisolering, etablering av uttak av grunnvarme (dypboring) og montering av solcellepanel på bygninger. Slik støtte må også etableres for borettslag og boligsameiere.</p>	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen

19	Fagbevegelsens partilag	<p>Fagbevegelsens partilag mener derfor at Arbeiderpartiet må komme med en plan som folk og næringsliv, kan stole på. En plan som viser at vi i fremtiden skal bygge, forvalte og distribuere nok rimelig strøm til landets arbeidsplasser og hjem. En slik plan vil vise hvor vi vil, og gi våre velgere fornyet tillit til Arbeiderpartiet. Vi må vise at sosialdemokratiet tør å regulere markedet, når systemet ikke ivaretar sosiale forhold og arbeidsplasser. Strømstøtte er vel og bra på kort sikt, men vi mener en langsiktig løsning må til.</p> <p>En slik plan må inneholde følgende elementer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Strøm skal fortsatt handles med våre naboland i Europa, både for deres og vår energisikkerhet. - En styrking av kraftproduksjon, grønn og bærekraftig, men med både regulerbar og uregulerbar kraft. Framtidig kraftproduksjon må kunne være væruavhengig. - Prioritere utbygging som utgjør mindre inngrep i naturen først. - En annen form for prissetting i vårt interne strømmarked, der vi frikobles prissvingningene på de dyreste produksjonsmåtene i det europeiske markedet. - Flaskehalsinntektene over Statkrafts inntektsramme må tilfalle sluttbrukeren. - Prissetting i vårt interne marked, som ligger mye nærmere 	<p>Et nytt kraftsystem for fremtiden</p> <p>Kraftsituasjonen i Norge har vært under press i lang tid. Vår tilknytning til det europeiske kraftmarkedet har skapt store utslag i strømprisen her hjemme. Folk er bekymret og opprørt over utslagene, og er usikre på hvordan fremtiden blir. Inntil nå har regjeringens strømstøtte demmet opp for de største utslagene for vanlige folk, men bedrifter og offentlige etater har fått kjenne de verste utslagene uten inntil nylig å få hjelp av staten. Vi forstår at vår produksjon, distribusjon og utveksling av kraft er sammensatt og bundet av fysiske og avtalemessige begrensninger. Det er likevel et paradoks at vi har rigget oss slik at vi ikke klarer å ha nok, rimelig kraft til egne marked, men skal være rent markedsstyrt som en del av det europeiske kraftmarkedet.</p>	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
20	Arna arbeiderpartilag	<p>Uttale strømpriser</p> <p>Strømprisene i Norge er organisert i et system som i perioder kan gi høye og uforutsigbare priser for husholdninger og næringsliv. Dette påvirker også prisene på varer og tjenester da produksjonskostnaden går opp. En av årsakene til de høye prisene er prissmitte via et markedsstyrt energiregime i EU/ EØS-området, som har blitt ytterligere forsterket av Russlands gasskrig mot Europa. Disse slår hardt inn i det europeiske strømmarkedet som også Norge er en del av.</p> <p>Regjeringen har innført en strømstøtte for å kompensere for utslagene av de høye prisene, det er avgjørende at denne ordningen blir videreført så lenge behovet er der. Det må også vurderes å øke strømstøtten til 100% når strømprisen er over 70 øre. Det er viktig at en strømstøtteordning er ubyråkratisk, samtidig som den har en tydelig sosial profil. For at norske husholdninger og norsk næringsliv i fremtiden skal sikres forutsigbare priser og tilgang på strøm, må vi legge til rette for mer fornybar kraftproduksjon og et sterkere overføringsnett. Det er også viktig å sikre tilstrekkelig politisk kontroll av våre felles kraftressurser.</p>		Energi	Oversendes redaksjonskomiteen

21	Bergenhus arbeiderp artilag	Et enkelt topssystem for strøm for husholdninger Forslag: - Strømstøtten må endres og etableres som en fast ordning for et topssystem for strøm.	Begrunnelse: Et topssystem for strøm for husholdninger vil sikre at alle husholdninger kan være trygge på at de har råd til et tilstrekkelig minimumsforbruk av strøm. Systemet kan bygge mekanismer fra det nåværende strømmestøttesystemet, men kompensasjonen må økes til 100% på et gitt prisnivå.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
22	Bergenhus arbeiderp artilag	Ivareta norsk næringsliv Forslag - Det må utredes hvordan bedrifter som er truet av økte energipriser kan gis fritak for enkelte skatter og avgifter, og om statens inntekter fra næringslivet kan økes for å finansiere støtteordninger for disse bedriftene.	Begrunnelse Norsk næringsliv går godt, men en rekke små energiintensive eller større kraftkrevende virksomheter er truet på grunn av høye energipriser. En vesentlig årsak til de økte energiprisene er vår tilknytning til det europeiske energimarkedet, men samtidig er en vesentlig årsak til at næringslivet går godt den enkle tilgangen til det europeiske fellesmarkedet gjennom EØS-avtalen. Det bør derfor etableres skatte- og støtteordninger som omfordeler belastningen av økte energipriser.	Energi	Oversendes redaksjonskomiteen
23	Årstad arbeiderp artilag	Årstad Arbeidersamfunn vil: - Danne en ordning for etableringstilskudd for dagligvare hvor staten blir hovedaksjonær med mer enn 50% eierandel. - At en slik dagligvarekjede skal ha som mål at det skal være en minimal og kun nødvendig fortjeneste i dagligvareleddet slik at leverandør samt kunde sitter igjen med både en rettferdig inntjening og pris på dagligvaren. - At overskytende overskudd fra skal gå tilbake til samfunnet.	De siste ti årene har norsk dagligvarekjede vært dominert av tre aktører, Norgesgruppen, Coop og Reitangruppen, som utgjør om lag 90% av dagligvarekjedene i Norge. Dette har i lang tid medført at det er for liten konkurranse og at prisjustering på dagligvarekjeder enkelt kan styres og koordineres mellom disse gruppene, noe som norske forbrukere har merket spesielt godt det siste året hvor den største prisveksten på mat ligger hos dagligvarekjedene og ikke hos leverandørene. Til tross for at det i flere år er blitt oppfordret til at flere aktører må komme på banen, har det vist seg å være svært vanskelig å drive en dagligvarekjede i drift lenge nok til at de utgjør en vesentlig konkurranse mot de etablerte aktørene, og de fleste blir også slått konkurs eller kjøpt opp i løpet av få års tid.	Finanspolitikk	Oversendes redaksjonskomiteen
24	Bergen AUF	Innføre generasjonsskatt på arv, og legge til grunn et høyt bunnfradrag	Skattesystemet skal utjevne forskjeller og skape likhet i samfunnet. Små forskjeller er en viktig forutsetning for et samfunn bygget på tillit, trygghet og frihet for alle. Skattesystemet må være progressivt, slik at alle yter etter evne og kan få etter behov. To tredjedeler av Norges 100 rikeste er arvinger, og dette er grunnleggende urettferdig. Når over halvparten av Norges rikeste har arvet pengene sine, er det naturlig at disse i større grad bidrar til fellesskapet.	Finanspolitikk	Oversendes redaksjonskomiteen

25	Årstad arbeiderpartilag	Årstad Arbeidersamfunn vil: - At arbeidsgiver skal sørge for kost for arbeidstakere med sammenhengende vaktplågt arbeid over 16 timer.	I dag er det ikke lovpålagt at arbeidsgiver skal sørge for nødvendig kost på arbeidsplassen, selv om man er pålagt å være kontinuerlig på en arbeidsplass over lengre tid hvor det ofte enten ikke er mulig å gjøre matinnkjøp på visse tidspunkt eller at alternativer for mat ikke medfører et sunt kosthold. Dette vil igjen gå utover HMS vilkår for arbeidsplassen både mhp personlig helse men også når det gjelder å få nødvendig overskudd til utføre pålagt arbeid over tid.	Flere unge ut i arbeid	Oversendes redaksjonskomiteen
26	Arbeiderpartiets universitetsslag	Arbeidslinjen Arbeiderpartiet i Bergen vil presisere at arbeidslinjen fortsatt skal ligge fast.	Høy deltagelse i arbeidslivet er bra både for den enkelte og samfunnet som helhet. Norsk offentlig sektor bør derfor stadig utforme velferdsordninger og andre sosialpolitiske virkemidler på en måte som støtter opp om målet om arbeid for alle.	Flere unge ut i arbeid	Oversendes redaksjonskomiteen
27	Bergen AUF	- Innføre et nav ung - At unge under 30 år, uavhengig av ytelse blir fulgt opp av egne konsulenter i nav ung - At NAV ung kobles inn i saker gjennom barnevernet, psykiatrien og andre instanser - Videreføre nav i skolen og koblinger mellom NAV i skolen og NAV ung. - Fullføring av videregående skal være en prioritet for denne gruppen	Ungdom og unge voksne lever ofte hurtige skiftende liv. Samtidig er unge en sårbar gruppe i arbeidslivet som kan ha vanskelig for å få innpass i arbeidsmarkedet. I denne gruppen er de avgjørende at NAV kommer raskt på banen. Unge som kommer inn i NAV-systemet skal ikke måtte vente. De skal møtes av egne konsulenter med god tid og få klienter. Vi ønsker et eget NAV ung med kortere saksbehandlingstid og tett, ukentlig oppfølging. Å få unge ut i jobb må være en prioritert oppgave ved alle NAV-kontor. Ungdom må også prioriteres til kurs og tiltaksplasser.	Flere unge ut i arbeid	Oversendes redaksjonskomiteen
28	Bergenhus arbeiderpartilag	Ingen studieavgift for utenlandske studenter Forslag; - Reversere regjeringens løfteburdd om innføring av skolepenger for utenlandske studenter utenfor EU og EØS.	Mange utenlandske studenter slår seg ned i Bergen etter endte studier. Det er viktig for Bergen å trekke til seg kompetanse fra utlandet. Hvis vi droppes studentavgift for utenlandske studenter vil vi lettere kunne trekke til oss flere utenlandske studenter, som vi ønsker at skal bli værende i Bergen.	Flere unge ut i arbeid	Oversendes redaksjonskomiteen
29	Fana og Ytrebygda arbeiderpartilag	AIB skal jobbe for at det gjøres en skikkelig gjennomgang av objektsikkerhet i Olje- og gasssektoren. Det bør også ses på ivaretagelsen av objektsikkerheten knyttet til tidligere privatisering av kritiske funksjoner og for forsvaret.	Nasjonal sikkerhetsmyndighet har jevnlig siden implementeringen av objektsikkerhetsforskriften i 2011 vært kritisk til at Olje og energidepartementet og olje og gasssektoren ikke har pekt ut viktig infrastruktur og skjermingsverdige objekter på norsk sokkel og landbasert virksomhet som kritiske for Norges interesser (Sikkerhetsloven) - tross press fra Nasjonal sikkerhetsmyndighet. Eksempelvis har det ikke før etter utbruddet av krigen i Ukraina har det kommet en erkjennelse av at norske gassrør er kritiske objekter knyttet til norske og eller alliertes interesser og at de som følger blir utpekt som objekter. Under den forrige regjeringen ble det gjennomført enkelte privatiseringer av kritiske funksjoner. Eksempelvis er tungt vedlikehold på jagerfly privatisert og det ble også jobbet for privatisering av tungt vedlikehold på ubåter. Begge kritiske innsatsfaktorer for Norges nasjonale sikkerhet. I den forrige regjeringsperioden kom det også alvorlig kritikk rundt ivaretagelsen av objektsikkerheten i Forsvaret.	Forsvar og sikkerhet	Oversendes redaksjonskomiteen

30	Internasjonalt utvalg	AIB skal jobbe for at det gjøres en skikkelig gjennomgang av objektsikkerhet i Olje- og gasssektoren. Det bør også ses på ivaretagelsen av objektsikkerheten knyttet til tidligere privatisering av kritiske funksjoner og for forsvaret.	Nasjonal sikkerhetsmyndighet jevnlig siden implementeringen av objektsikkerhetsforskriften i 2011 vært kritisk til at Olje og energidepartementet og olje og gasssektoren ikke har pekt ut viktig infrastruktur og skjermingsverdige objekter på norsk sokkel og landbasert virksomhet som kritiske for Norges interesser (Sikkerhetsloven) - tross press fra Nasjonal sikkerhetsmyndighet. Eksempelvis har det ikke før etter utbruddet av krigen i Ukraina har det kommet en erkjennelse av at norske gassrør er kritiske objekter knyttet til norske og eller alliertes interesser og at de som følger blir utpekt som objekter. Under den forrige regjeringen ble det gjennomført enkelte privatiseringer av kritiske funksjoner. Eksempelvis er tungt vedlikehold på jagerfly privatisert og det ble også jobbet for privatisering av tungt vedlikehold på ubåter. Begge kritiske innsatsfaktorer for Norges nasjonale sikkerhet. I den forrige regjeringsperioden kom det også alvorlig kritikk rundt ivaretagelsen av objektsikkerheten i Forsvaret.	Forsvar og sikkerhet	Avvises
31	Arbeiderpartiets universitetsslag	Øke utdanningen av befal og offiserer i Forsvaret.	Den forverrede sikkerhetssituasjonen betyr at Norge må gjøre sitt forsvar sterkere og mer robust. Det tar lang tid å bygge opp et solid forsvar, og noe av det som tar mest tid er å trene opp personell. Et kompetent officerskorps er kjernen i et fungerende forsvar, og kan også være en relativt rimelig investering sammenlignet med nye, avanserte våpensystemer. En betydelig økning i officers- og befalsutdanningen har dermed høy nytte per kostnad.	Forsvar og sikkerhet	Oversendes redaksjonskomiteen
32	Arbeiderpartiets universitetsslag	Stridsvogner til Ukraina Arbeiderpartiet i Bergen ønsker å sende ti norske Leopard II-stridsvogner til Ukraina. Norge bør argumentere for forpliktende og langsiktig vestlig militær bistand til Ukraina i alle relevante arenaer.	Ukrainernes kamp for selvstendigheten forutsetter tunge nok våpen til at de russiske invasjonstyrkene kan presses tilbake til den russiske grensen. Demokratiet og den frie livsutfoldelsen i små land som Norge er helt avhengige av europeisk kollektiv sikkerhet og solidaritet. Norge er i ferd med å kjøpe nye stridsvogner, og Ukraina har bedre nytte av disse vognene enn Norge.	Forsvar og sikkerhet	Oversendes redaksjonskomiteen
33	Bergen arbeidernes amfunn	AiB ber regjeringa sørge for at Noreg stiller opp som ein av dei fremste gjevarane av både våpenhjelp og humanitær støtte til Ukraina slik at dei kan gjere slutt på all Russisk okkupasjon. Noreg må sørge for effektive sanksjonar mot Russland og Belarus. Noreg må gjere det klart at vi støttar NATOs linje i Ukraina.	Den folkerettsstridige og brutale russiske krigføringa og okkupasjonen av Ukraina fører til stadig meir liding. Ein slutt på kamphandlingane utan russisk nederlag vil ikkje medføre fred. Åra 1940-1945 lærte Noreg at okkupasjon ikkje er fred. I Ukraina er det demokratiet som står imot det totalitære. Vinner Russland vil vi truleg sjå enno meir liding i Europa. Ukraina må altså setjast i stand til å vinne krigen og Russland må tape. Sterkast mogleg våpenhjelp er dessverre det viktigaste verkemiddelet.	Forsvar og sikkerhet	Oversendes redaksjonskomiteen

34	Forsvarspolitisk utvalg	<p>AiB vil:</p> <ul style="list-style-type: none"> - at Forsvaret kampkraft skal styrkes betraktelig. Det må investeres i mer personell, materiell og kapasiteter. - at bevilgningene økes. Det må etableres en opptrappingsplan for å raskt nå NATOs 2% mål. - at forsvarsevnen skal utgjøre en reell krigsforebyggende terskel. 	<p>Det sikkerhetspolitiske landskapet har endret seg dramatisk de siste årene. Det er krig i Europa, økende polarisering, stormakt-rivalisering og stadig flere demokratier utfordres.</p> <p>Fra åpne kilder og rapporter konkluderes det med at dagens forsvarsstruktur er for liten og har for lav utholdenhet. Forsvaret mangler kapasiteter, personell og materiell. Norge er heller ikke i nærheten av å oppnå NATOs målsetting om 2% av BNP (vedtatt av alle medlemsland).</p> <p>De siste tiårene har forsvar og beredskap blitt nedprioritert. Gjeldende Langtidsplan for Forsvaret er et tydelig bevis på dette.</p> <p>Forsvaret skal ivareta Norges selvstendighet - våre verdier, trygghet og handlefrihet. Det trengs derfor en kraftig styrking av Forsvaret. Arbeiderpartiet må være en garantist for dette.</p>	Forsvar og sikkerhet	Oversendes redaksjonskomiteen
35	Forsvarspolitisk utvalg	<p>Forslag:</p> <p>Det opprettes et fond for Forsvarets behov for innkjøp av utenlandsk produserte våpensystemer og utstyr.</p>	<p>Begrunnelse:</p> <p>Med bakgrunn i den dramatiske endringen av den sikkerhetspolitiske situasjonen er det nødvendig å styrke Forsvaret. Da Forsvaret over mange år har blitt nedprioritert er det behov for et krafttak for å investere i kapasiteter og materiell.</p> <p>Tyskland har allerede opprettet et militært investeringsfond på 100 mrd Euro. Norge bør gjøre det samme - i størrelsesorden 100-150 mrd kr.</p> <p>Fondet vil være utenom det årlige forsvarsbudsjettet og vil således muliggjøre kraftig investering i kapasiteter og materiell i årene fremover.</p>	Forsvar og sikkerhet	Oversendes redaksjonskomiteen
36	Fana og Ytrebygda arbeiderpartilag	<p>Arbeiderpartiet i Bergen vil:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Arbeide for all tann- og psykisk helsehjelp skal være en del av egenandelsordningen. - Arbeide for en sosial boligpolitikk, blant annet gjennom «eie til leie» og andre boligsosiale tiltak. - Arbeide for å øke tilliten blant unge i samfunnet. 	<p>Arbeiderpartiet i Bergen vil ha et samfunn med lave forskjeller og høy tillitt. Derfor mener vi at den norske modellen sikrer likebehandling og rettferdig fordeling.</p> <p>Ungdomsbarometeret beskriver unges tillit til samfunnet lavere enn noen gang. AiB mener at vi må fortsette å utvikle vår velferdsstat for å sikre høyere tillitt og mindre forskjeller.</p> <p>Våre politiske prioriteringer skal i vareta de svakeste og tilby likeverdige tilbud for alle. Dette kan oppnås, når tjenestene drives av kommersielle velferdsprofitører for å utnytte vår felles velferd. Derfor er det viktig at vi bidrar til at flere unge forstår fordelene av å drive tjenestene i egen regi. Kampen for at tennene skal likestilles med resten av kroppen handler akkurat om å få et samfunn med mindre forskjeller. Tjenester som forebygger psykisk helse må bli tilgjengelig i alle kommer. Dette sikrer innbyggernes sosioøkonomisk og deres handlingsrom.</p>	Helse og velferd	Vedtatt, oversendes stortingsgruppe og temagruppe helse og velferd
37	Fyllingsdalen arbeidernes amfunn	<p>Skattefradrag for aleneboende bør utredes</p>	<p>Det er veldig mange aleneboende i dag og en dyrtid med økende matvarepriser og økte strømpriser. Gapet mellom aleneboende og de med to inntekter blir større og større. Jeg mener derfor at det må innføres et eget skattefradrag for de aleneboende for å få ned forskjellene i samfunnet i dag. Det er tøft for veldig mange aleneboende i dag slik prisene har steget i været det siste året. Fattigdommen har økt og det kan ikke Arbeiderpartiet være med på. Vi må derfor gjøre noen tiltak snarest.</p>	Helse og velferd	Oversendes redaksjonskomiteen

38	Årstad arbeiderp artilag	<p>Årstad Arbeidersamfunn vil: - At det innføres nasjonalt forbud mot fyrverkeri.</p>	<p>Hver nyttårsaftnen og ved flere andre anledninger i løpet av året skytes det opp fyrverkeri i Norge. Fyrverkeri kan være gøy for mange mennesker, men det har flere negative konsekvenser for mennesker, dyr og naturen. Fyrverkeri kan inneholde skadelige stoffer som kvikksølv, kobber og bly, som kan være med på å forurense naturen vår, og på sikt være en skade for mennesker og dyr. Fyrverkeriet etterlater seg dessuten mye søppel som havner i naturen og havet. Videre blir hvert år flere mennesker skadet av å bruke fyrverkeri. For mennesker som har opplevd traumer og for dyr generelt kan fyrverkeri virke særlig stressende. Det finnes eksempler på fugleflokker som har dødd av fyrverkeri og der dyr må gjennom behandling for å roe seg ned. NOAH – for dyrs rettigheter, Blindeforbundet, Dyrebeskyttelsen Norge og World Saving Hostle er noen av organisasjonene som har signert et opprop om å forby privat fyrverkeri. Vi mener at vi bør gå enda lenger gjennom å innføre et nasjonalt forbud mot fyrverkeri. Det finnes alternativer til bruk av fyrverkeri gjennom nedbrytbare bobler, lasere og droner, som kan fungere like godt uten at det er med på å påføre negative konsekvenser på mennesker, dyr og miljø. Det er på tide at vi setter liv, helse og naturhensyn først.</p>	Helse og velferd	Oversendes redaksjonskomiteen
39	Årstad arbeiderp artilag	<p>Årstad Arbeidersamfunn vil: - Innføre et tak på hvor mye huseiere kan øke husleieprisene per år etter dansk modell basert på beregnet inflasjonsøkning i Norge, og at det må dokumenteres dersom driftsutgiftene med foregående år er høyere enn innført maks prosentvis økning. Dette for å beskytte nordmenn som leier bolig og skape forutsigbarhet for disse samt for å unngå unødvendig høy rate av utkastelser.</p>	<p>Med økte renter har nordmenns bo- og levekostnader økt betydelig siden nullrenten i 2020. Likevel har en prosentvis økningen vært størst for nordmenn som leier bolig, hvor huseiere kan justere leieprisen i tråd med konsumprisindeksen. Konsumprisindeksen påvirkes av et generelt prisnivå av nødvendige varer og tjenester. I tillegg kan huseier justere leien til «gjengs leie», for å speile det etablerte leienivået i samme område. Dette har medført at med en KPI på 5.9% siste år, så kan leieprisen økes kraftig. Den norske huseierloven skiller seg fra den danske og svenske med at den er mer markedsstyrt, hvor Danmark i 2022 innførte et tak på 4% økning av leieutgifter per år, men hvor utleier kan gå over 4% dersom det kan dokumenteres at av driftsutgifter sammenlignet med foregående år overgår 4%. Dette ble innført på bakgrunn av at beregnet inflasjon i Danmark ble satt til å være omtrentlig 8%. I Norge var prosentvis økning av inflasjon i 2022 på 5.9%.</p>	Helse og velferd	Oversendes redaksjonskomiteen

40	Enkeltmedlem	Det etableres et Eldre ombud i Bergen.	Det har fremkommet i den senere tiden at eldreomsorgen har store utfordringer. Et eldreombud kan i sin virksomhet være den forebyggende instans som kan være det ombudet for både klienter og pårørende for at det offentlige kan bedre de får de tjenesten som klienter har krav på.	Helse og velferd	Oversendes bystyregruppen
41	Bergen AUF	Briller, linser eller annen behandling for dårlig syn kan for mange bli en dyr og uforutsett utgift. Om man får dårlig syn eller ikke er tilfeldig. Det antas at det til sammen levde mer enn 320 000 personer med synshemninger i Norge i 2018. At behandlingsmidler for dårlig syn slik som eksempelvis briller eller linser ikke er gratis gjør dette til en av de største blindsonene i den norske velferdsstaten. Syn er en del av helsen på lik linje med armer, bein, nakke og rygg.	- At synsundersøkelser, briller, linser og lignende behandling for synshemninger skal inngå i egenandelsordningen for voksne - Den nåværende brillettøtteordningen for barn skal utvides for å sikre gratis briller og linser til barn og gratis reparasjon av briller	Helse og velferd	Oversendes redaksjonskomiteen
42	Bergen AUF	- Innføre krav om at offentlige etater skal redusere lysforurensning gjennom å installere solcellepaneler og lyskilder med lavt energiforbruk. - Utarbeide en nasjonal strategi for å redusere lysforurensning, med mål om å nå en reduksjon på 50 % innen 2035.	Lysforurensning har en rekke negative konsekvenser, spesielt i Norge hvor vi har en unik mulighet til å se det fantastiske naturfenomenet nordlys. For å sikre at innbyggere og turister i Norge kan nyte denne opplevelsen, er det viktig at vi reduserer lysforurensningen. Offentlige etater i Norge bør ha krav om å redusere lysforurensning gjennom å installere nedadrettede lysarmaturer og svakere og varmere lyskilder. Dette bidrar til å spare energi og redusere utslipp av klimagasser. Det bør utarbeides en nasjonal strategi for å redusere lysforurensning, med mål om å nå en reduksjon på 50 % innen 2035.	Helse og velferd	Oversendes redaksjonskomiteen
43	Bergen AUF	- Trygdesatsene må være på et nivå som gir et trygt og verdig liv - Gjennomføre en storstilt tillitsreform i NAV. - At alle som bruker NAV skal ha lovfestet rett til å ha kontakt med en fysisk saksbehandler. NAV skal også sikres kapasitet til dette.	Trygdesystemet gir mennesker frihet, fordi det gir trygghet. I vår bevegelse ser vi ikke på trygd som en utgift, eller noe som bare gagnar de enkeltpersonene som får penger, men en investering i alle, som med fellesskapet i ryggen kan satse på å ta utdanning eller på en ny bedrift. Trygdesystemet gir også barna til syke eller arbeidsledige frihet til å definere sine egne liv, uten å måtte bruke all tiden eller alle pengene sine på å ta seg av foreldrene, fordi fellesskapet stiller opp isteden. Trygdesystemet skaper frihet, trygghet og likere muligheter for alle, og et sterkt trygdesystem er derfor bærebjelken i vår velferdsstat.	Helse og velferd	Oversendes redaksjonskomiteen
44	Bergen AUF	- At inntekter fra jobb i samarbeid med NAV ikke skal avkortes. - At økningen i trygden skal følge inflasjon og faktiske levekostnader i samfunnet. - Heve de laveste satsene slik at ingen skal leve i fattigdom av å gå på trygd		Helse og velferd	Oversendes redaksjonskomiteen
45	Åsane arbeiderpartilag	Aldersdiskriminering: Bergen Ap ser mange døme på aldersdiskriminering både generelt i Noreg og også i Bergen, og vil prioritera arbeidet med denne utfordringa i åra framover.	Talet på eldre i Noreg er i sterk vekst. Det gjeld ikkje minst dei eldste av dei eldre. I Bergen kommune er det i dag nær 50 000 over 65 år. Aldersdiskriminering er framleis ei stor utfordring for det norske samfunnet, og det innanfor alle område. Døme finn me i arbeids- og kulturliv, politikk (jf manglande representasjon av eldre på vallister) og gjennom digitalt utanforskapskap.	Helse og velferd	Oversendes redaksjonskomiteen

46	Åsane arbeiderpartilag	Pårørande Bergen Ap viser til den viktige innsatsen dei pårørande gjer, og vil arbeida for at det vert etablert ei tydeleg kontakttjeneste for pårørande i Bergen kommune.	Me vert alle før eller seinare pårørande for eldre, ofte på sykeheim. Innsatsen deira er viktig innanfor helse- o sosialsektoren, og er til stor hjelp for kommunen. Når det gjeld Bergen, har eg erfart at dei pårørande saknar ei kontakttjeneste i kommunen.	Helse og velferd	Oversendes bystyregruppen
47	Åsane arbeiderpartilag	Skjenkekontoret skal kontrollere at utesteder ikke har diskriminerende aldersgrenser: AIB vil at skjenkekontoret skal håndheve at utesteder og barer kun har saklige aldersgrenser, altså 18 eller 20 år.	Det har i det siste vært en rekke saker i media om at en rekke ulike utesteder har hatt aldersgrenser der de har diskriminert etter alder ulovlig.	Helse og velferd	Oversendes bystyregruppen
48	Åsane arbeiderpartilag	Oppretthold retten til opplæring og normalitetsprinsippet i kriminalomsorgen: Arbeiderpartiet vil sikre at retten til opplæring og normalitetsprinsippet i kriminalomsorgen videreføres i møte med digitaliseringen av samfunnet. Ønskes oversendt årsmøtet i Vestland Arbeidarparti og stortingsgruppen.	Norsk kriminalomsorg er på mange måter en suksesshistorie. Et viktig element er at innsatte har rett til opplæring, helsetilbud mv. på linje med andre i samfunnet. Denne sosialdemokratiske bærebjelken i norsk straffegjennomføringspolitikk står nå i fare. Skal domfelte fortsatt kunne få opplæringen de har rett på, er det nødvendig å legge til rette for at de kan oppnå læreplanmål med et trygt og strengt regulert lukket datasystem. Overgangen fra fengsel til frihet er lettere jo mindre forskjellen til livet utenfor fengselet er. Den norske straffegjennomføringspolitikken bygger på normalitetsprinsippet, som innebærer å organisere for en fengselshverdag som i størst mulig grad gjenspeiler samfunnet ute. Den domfelte behandles som andre borgere og sikres lik kvalitet på tjenestene. Ikke minst er dette viktig når det gjelder opplæring. Kurs og arbeidstrening har stor verdi i seg selv. Men formell opplæring og et vitnemål eller kompetansebevis hånden er det som virkelig åpner dørene for arbeidslivet ved løslatelse. Læreplanen vektlegger digitale ferdigheter, og løsningen som i dag brukes for å gi et tilpasset lukket datasystem i fengsel er utdatert.	Helse og velferd	Oversendes redaksjonskomiteen
49	Bergen arbeidersamfunn	Arbeiderpartiet i Bergen ber om at alle delar av omsorga for eldre blir styrka både nasjonalt og i kommunen. Dette inkluderer heimetjenester, helsetjenester, bustader og andre felt.	Velferdsstaten er APs store prosjekt. Vi må ha som mål å skape verdas beste eldreomsorg. Vi kan ikkje vere nøgde med ein eldreomsorg som blir omtalt som tilstrekkeleg eller forsvarleg av dei som administrerer den. Alle fortener ein god og trygg alderdom og det er lite som skremmer folk meir eller sørger meir for at folket mister tillit til velferdsstaten enn historier om systematisk svikt i eldreomsorga. Vi må sørge for å reversere all kommersialisering av den offentleg finansierte eldreomsorga	Helse og velferd	Oversendes redaksjonskomiteen
50	Fagbevegelsens partilag	Arbeiderpartiet i Bergen ønsker og styrke ordningen med tilrettelegging. Vi skal sørge for at det kommer flere tilrettelagte arbeidsplasser til Vestland og Bergen, og at disse sikres forutsigbare og gode kontrakter hvor det er mulig. AiB mener bestemt at deler av kontraktene kommunen/fylkeskommunen har skal være såkalt reserverte anbud, slik at bedrifter som driver med slikt viktig arbeid, konkurrerer med hverandre og ikke på det "åpne markedet"	Tilrettelagte arbeidsplasser/Varig tilrettelagte arbeidsplasser Arbeiderpartiet i Bergen ønsker og styrke ordningen med tilrettelegging.	Helse og velferd	Oversendes redaksjonskomiteen

51	Fagbevegelsens partilag	Fagbevegelsens partilag oppfordrer regjeringen til å uten opphold øke bevilgningene til psykisk helsevern og rusbehandling, og legge til rette for en generell oppskalering av tilbudet.	Psykiatri: Regjeringen skal berømmes for å ville satse på psykisk helse. Det ser likevel ut til at det lar vente på seg, mtp at Oslo Universitetssykehus, Universitetssykehuset i Stavanger og Universitetssykehuset i Nord-Norge nå må kutte i psykisk helsevern og rusbehandling. Imellomtiden har regjeringen satt ned et utvalg.	Helse og velferd	Vedtatt, oversendes stortingsgruppe og temagruppe helse og velferd
52	Enkeltmedlem	Ny sosial boligpolitikk og botilbud for eldre med fokus på nær miljøutvikling, trygghets boliger og senior fellesskap. Bergen kommune må i sin kommuneplan avsette arealer til eldre aktiviteter og boligprosjekter for eldre i kollektive- og service-knutepunkter med beboervennelige nærmiljøer.	Nye bolig sosiale grep er nødvendig for å forebygge og forberede det økende antall eldre i årene som kommer. Eiendomsmarkedet fanger ikke opp det økende behovet. Vedtatt seniorutvalget	Helse og velferd	Oversendes bystyregruppen
53	Arnarbeiderpartilag	Screening av prostata Det innføres screening av alle menn over 50 år, tilsvarende det som gjøres i Mammografiprogrammet for kvinner mellom 50 og 69 år.	Prostatakreft er den vanligste kreftformen i Norge, og hvert år er det 5 000 menn som får det påvist, og 1 000 menn som dør av det. Det er i dag 60 000 menn som lever med diagnosen i Norge. 9 av 10 menn oppdager prostatakreften sin ved en tilfældighet, og prostatakreft i en tidlig fase gir ingen symptomer. Det kan ta flere år fra celleforandringene starter i kroppen til kreften utvikler seg og symptomene kommer. Tidlig oppdagelse er derfor helt avgjørende for å redusere antall menn som dør av prostatakreft. Tidlig oppdagelse redder liv. I Norge er det ingen screeningprogram, og det er få studier som gjennomføres. Det er gjort flere fremskritt på feltet i Europa den siste tiden, blant annet anbefaler Europakommisjonen at det innføres screening av prostata.	Helse og velferd	Oversendes redaksjonskomiteen
54	Arnarbeiderpartilag	Nytt kvinnefengsel i Bergen Staten eier en tomt, som grenser til Bergen Fengsel, og som egner seg meget godt til formålet nytt kvinnefengsel. Arbeiderpartiet ønsker at det snarest settes i gang arbeid med å realisere dette.	Det sitter til enhver tid i overkant av 200 kvinner i norske fengsler. Dette utgjør 5.2 prosent av alle innsatte og er noe høyere enn snittet for kvinneandelen i fengsler i Europa. Internasjonal forskning viser at det lave antallet kvinner i fengsler sammenlignet med menn ofte fører til at fengselsadministrasjon og fengsler blir organisert basert på behovene til mannlige innsatte. Dette gjenspeiles blant annet i fengselsarkitektur, sikkerhet, tilgjengelige aktiviteter og helsetilbud. I tillegg kommer mange av kvinnene i fengsler i enda større grad enn menn fra svakere samfunnslag. De har oftere blitt utsatt for overgrep som barn, har ubehandlede psykiske lidelser og problemer med rus. Ulikheter i soningsforholdene for kvinner og menn har vært en kjent utfordring også for den norske kriminalomsorgen i lang tid. Disse ulikhetene ble betydelig forsterket i vår region, regjeringen Solberg la ned fengselet på Ulvsnesøy og flyttet dette til Bergen Fengsel. Til tross for at fengselet har 30 soningsplasser for kvinner er fengselet i liten grad tilpasset denne gruppen. Det har heller ikke hjulpet på situasjonen at regjeringen Solberg gjorde store kutt i grunnbemanning i kriminalomsorgen, blant annet som følge av forrige regjeringens ABE reform. I 2015 utarbeidet en tverrfaglig arbeidsgruppe rapporten Likeverdige forhold for kvinner og menn under kriminalomsorgens ansvar for Kriminalomsorgsdirektoratet. Rapporten konkluderte med at det må gjøres en innsats på mange ulike nivå og fagområder før man kan si at det er likeverdige forhold for kvinner og menn under	Helse og velferd	Oversendes redaksjonskomiteen

55	Bergenhus arbeiderp artilag	Forslag: - Innretning og nivå på alle trygder må gjennomgås. Ingen som går på trygd i Norge skal være fattige.	Begrunnelse: Den norske velferdsstaten er etablert for at de som permanent eller for en periode, ikke er stand til å arbeide og motta lønn, skal ha en trygghet for at de kan ha et likeverdig liv med andre innbyggere i landet. Det er nå godt dokumentert at flere grupper lever i fattigdom, selv om de er innvilget trygdeytelser. Dette er en situasjon som ikke er akseptabel.	Helse og velferd	Oversendes redaksjonskomiteen
56	Bergenhus arbeiderp artilag	Økt grunnbemanning ved sykehjem Forslag: - Arbeiderpartiet vil øke grunnbemanningen ved sykehjem i Bergen.		Helse og velferd	Oversendes bystyregruppen
57	Fana og Ytrebygda arbeiderp artilag	AIB skal stille seg fullt ut bak APs sentrale ukrainapolitikk og ta sterk avstand og fordømme på det sterkeste Russlands brudd på folkeretten og krenkelse av Ukrainas suverenitet. AIB skal jobbe for at det russiske regimet tar kostnaden og det fulle og hele ansvar for den brutale invasjonen og for de urettmessige lidelsene Russland har påført Ukraina.	Norge støtter seg bak Ukrainas suverenitet, territorielle integritet og rett til å forsvare seg mot Russlands militære angrep. En russisk beslutning om å innlemme regionene Luhansk, Donetsk, Kherson og Zaporizjzja i Russland endrer ikke på det. Disse områdene er i sin helhet ukrainsk territorium, og Ukraina er i sin fulle rett til å frigjøre disse områdene fra russisk okkupasjon. Ikke siden andre verdenskrig har Europa vært vitne til en massiv invasjon av et europeisk land med påfølgende annektering forsøk. Russland utgjør i dag en trussel mot internasjonale normer etablert etter andre verdenskrig og herunder mot fred og stabilitet i Europa og mot Norges nasjonale sikkerhetsinteresser. Russlands militære aggresjon mot Ukraina har ført til enorme ødeleggelser og forferdelig lidelser for den ukrainske befolkningen. Det er dokumentert at russiske styrker har begått alvorlige krigsforbrytelser. I tillegg har krigen store konsekvenser for resten av verden, særlig fattige land.	Internasjonal politikk	Oversendes redaksjonskomiteen
58	Fana og Ytrebygda arbeiderp artilag	AIB fordømmer på det sterkeste den grove voldsbruken mot fredelige demonstrantene i Iran og henrettelsen av demonstranter. AIB vil jobbe for at de ansvarlige for brudd på menneskerettighetene må stilles til ansvar. AIB vil oppfordre pressen til å fortsatt vie oppmerksomhet til temaet og alle menneskerettighetsforkjempere som arbeider for å bedre situasjonen i landet. AIB må også vise støtte og solidaritet med pårørende iranerne i Norge	Å slå ned på fredelige demonstranter med grov vold er et alvorlig menneskerettighetsbrudd	Internasjonal politikk	Oversendes redaksjonskomiteen

59	Fyllingsdalen arbeiders amfunn	<ul style="list-style-type: none"> · Arbeiderpartiet i Bergen vil be Utenriksdepartementet kreve at Israel opphever stempelingen av disse 7 menneskerettighetsorganisasjonene, og lar dem jobbe fritt. · Saboteringen av palestinerne vanntilførsel må opphøre. · Norge må kreve at den ulovlige koloniseringen av Vestbredden og Øst-Jerusalem stoppes. Den er et klart brudd på FN-resolusjon 2334. 	<p>MENNESKERETTIGHETSBRUDD UTFØRT AV STATEN ISRAEL</p> <p>Arbeiderpartiet i Bergen vil rette søkelyset mot tre av disse:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Annektering av land på Vestbredden <p>Den israelske loven av 25.juli 2018, uttrykker i klar tekst at det er et eksplisitt ønske fra staten Israel å underlegge seg mest mulig av Vestbredden, der det i dag bor 450 000 israelske okkuperter. Denne prosessen har skutt fart under den nye høyreorienterte regjeringen i Israel.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Israels vannpolitikk på Vestbredden <p>Israel saboterer systematisk palestinerne vanntilførsel. Dette gjøres for at det skal vanskeligst mulig å ha tilfredsstillende sanitære forhold, og vann til forbruk og avlinger. Dette er en del av Israelsk politikk for å fordrive palestinerne. Vannet selges tilbake til palestinerne til stadig økende priser.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Knebling av menneskerettighetsorganisasjoners rett til å eksistere <p>I august i fjor ble kontorene til 7 palestinske menneskerettighetsorganisasjoner raidet. Utstyr og dokumenter ble beslaglagt og kontorene stengt. Dette er organisasjoner som bl.a. jobber for barn og kvinners rettigheter, og dokumenterer brudd på internasjonal lov. En av dem Al-Haq. Organisasjonen har mottatt flere internasjonale priser for sitt arbeid, bl.a. The human rights prize of the French republic, Israels begrunnelse er at disse organisasjonene er tilknyttet den militante organisasjonen PFLP (tidligere PLO). Dette stemmer ikke. Israel ønsker ikke internasjonalt fokus på det som skjer i de okkuperte områdene.</p>	Internasjonal politikk	Avvises
60	Internasjonal utvalg	<p>AIB skal stille seg fullt ut bak APs sentrale ukrainapolitikk og ta sterk avstand og fordømme på det sterkeste Russlands brudd på folkeretten og krenkelse av Ukrainas suverenitet. AIB skal jobbe for at det russiske regimet tar kostnaden og det fulle og hele ansvar for den brutale invasjonen og for de urettmessige lidelsene Russland har påført Ukraina</p>	<p>Norge støtter Ukrainas suverenitet, territorielle integritet og rett til å forsvare seg mot Russlands militære angrep. En russisk beslutning om å innlemme regionene Luhansk, Donetsk, Kherson og Zaporizjzja i Russland endrer ikke på dette. Disse områdene er i sin helhet ukrainsk territorium, og Ukraina er i sin fulle rett til å frigjøre disse områdene fra russisk okkupasjon. Russland utgjør i dag en trussel mot fred og stabilitet i Europa, mot folkeretten og derav også mot Norges nasjonale sikkerhet. Russlands militære aggresjon mot Ukraina har ført til enorme ødeleggelser og forferdelig lidelser for den ukrainske sivilbefolkningen. Det er dokumentert at russiske styrker har begått alvorlige krigsforbrytelser. I tillegg har krigen store konsekvenser for resten av verden, særlig fattige land</p>	Internasjonal politikk	Avvises
61	Internasjonal utvalg	<p>AIB fordømmer den grove voldsbruken mot fredelige demonstrantene i Iran og henrettelsen av demonstranter. AIB vil jobbe for at de ansvarlige for brudd på menneskerettighetene må stilles til ansvar. AIB vil oppfordre pressen til å fortsatt vie oppmerksomhet til temaet og alle menneskerettighetsforkjempere som arbeider for å bedre situasjonen. AIB må også vise støtte og solidaritet med pårørende iranerne i Norge.</p>	<p>Å slå ned på fredelige demonstranter med grov vold er et alvorlig menneskerettighetsbrudd</p>	Internasjonal politikk	Avvises

62	Internasjonalt utvalg	Arbeiderpartiet i Bergen vil be regjeringen kreve at Israel opphever stemplingen av anerkjente menneskerettighetsorganisasjoner og lar dem jobbe fritt. Saboteringen av palestineres vanntilførsel må opphøre. Norge må kreve at den ulovlige koloniseringen av Vestbredden og Øst-Jerusalem stoppes. Den er et klart brudd på FN-resolusjon 2334.	<p>1 Annektering av land på Vestbredden Den israelske loven av 25.juli 2018, uttrykker i klar tekst at det er et eksplisitt ønske fra staten Israel å underlegge seg mest mulig av Vestbredden, der det i dag bor 450 000 israelske okkuperanter. Denne prosessen har skutt fart under den nye høyreorienterte regjeringen i Israel.</p> <p>2 Israels vannpolitikk på Vestbredden Israel saboterer systematisk palestineres vanntilførsel. Dette gjøres for at det skal vanskeligst mulig å ha tilfredsstillende sanitære forhold, og vann til forbruk og avlinger. Dette er en del av Israelsk politikk for å fordrive palestinerne. Vannet selges tilbake til palestinerne til stadig økende priser.</p> <p>3 Knebling av menneskerettighetsorganisasjoners rett til å eksistere I august i fjor ble kontorer til menneskerettighetsorganisasjoner raidet. Utstyr og dokumenter ble beslaglagt og kontorene stengt. Dette er organisasjoner som bl.a. jobber for barn og kvinners rettigheter, og dokumenterer brudd på internasjonal lov. En av dem Al-Haq. Organisasjonen har mottatt flere internasjonale priser for sitt arbeid, bl.a. The human rights prize of the French republic, Israels begrunnelse er at disse organisasjonene er tilknyttet den militante organisasjonen PFLP (tidligere PLO).</p>	Internasjonal politikk	Oversendes redaksjonskomiteen
63	Bergenhus arbeiderpartilag	Internasjonalt pensjonsfond for fattige i utviklingsland der de superrike fra toppen av næringskjeden bidrar.	<p>Verdens fattige trenger et internasjonalt pensjonsfond. De super rike kan og bør bidra betydelig til den fattige del av befolkning i utviklingsland gjennom et slikt fond. Mange vil nok bidra, men det trengs et utviklet system for dette. Norge kan utvikle et slikt system og promotere et forslag overfor de relevante internasjonale organisasjoner / FN som fremtidige operatører av et slikt fond. NORAD s nye orientering mot å putte penger inn i fattige samfunn på bunnen direkte til befolkning og ikke direkte på toppen i utviklingsland vil være den prinsipielle mål for dette.</p>	Internasjonal politikk	Oversendes redaksjonskomiteen
64	Årstad arbeiderpartilag	<ul style="list-style-type: none"> - Legge til rette for opprettelse av et senter for street art og hiphop i Bergen kommune, fortrinnsvis på Årstad. - At senteret skal legge til rette for læring og fremvisning av bergensk street art og hiphop. - At senteret også skal inneholde et museum for bergensk street art og hiphop. 	<p>Bergen er en svært viktig aktør i nordisk street art og hiphop kultur som også er blitt en viktig kjennetegnet ved Bergen som kulturby innen kunst og musikk. Tilbud og arenaer som er tilrettelagt slike aktiviteter er likevel begrenset for ikke-etablerte kunstnere, særlig for street art. Bergen kommune bør i større grad legge til rette for slik aktivitet og for fremvisning av bergensk street art og hiphop gjennom å legge til rette for et senter for street art og hiphop, fortrinnsvis i Årstad.</p>	Kultur	Oversendes bystyregruppen

65	Arbeiderpartiets universitetstslag	Arbeiderpartiet i Bergen vil ha et museumsløft, statlig, regionalt og kommunalt og ber stortingsgruppen, fylkestingsgruppen og bystyregruppen samordne et slikt løft mot sine respektive budsjett. Det er behov for økte rammer, både til drift, forskning og formidling, magasiner, utstillinger og vedlikehold av de mange verneverdige bygninger som er en del av den kulturarven museene ivaretar. Arbeiderpartiet vil særlig peke på de utfordringer økte strømpriser gir. I Bergen bør det være selvsagt at økte strømutgifter for statlig eide bygninger, som Håkonshallen og Rosenkrantzårnet ikke belastes Bymuseets budsjett, med får ekstra støtte fra eieren Statsbygg.	Bergen og Vestland er en særlig rik museumsregion, og museene har i mange år hatt stramme rammer, både til vedlikehold av den store bygningsmassen og til utstillinger og drift. Det har de siste årene vært fremmet en statlig forventning om økt forskning i museene, dette krever økte ressurser og full tilgang til arkiv og bibliotek. Museene er svært viktige for å ivareta samfunnets kollektive hukommelse og for å gi et kritisk blikk og kunnskapsgrunnlag for å forstå dagens samfunn.	Kultur	Oversendes redaksjonskomiteen
66	Arbeiderpartiets universitetstslag	Kulturlandskapet langs kysten og kystens kulturminner med naust, sjøboder og verneverdige fartøy skal følges opp statlig, regionalt og lokalt gjennom planverk og økt støtte. Staten forutsettes å følge opp kommunal og fylkeskommunal tilrettelegging for rekruttering i fartøyvernet. Organisatorisk er det behov for en offentlig infrastruktur som støtte til den store frivillige innsatsen som legges ned.	Vestlandet har med sin lange kyst et rikt kulturminnemiljø, kulturlandskap og landets største flåte av veteranskip. Det er et stort behov for å stoppe forfall og ivareta kystkulturen, både bygningsmiljø, landskap og flytende kulturminner. Veteranskipene ivaretas og driftes i stor grad av frivillige, det er stort behov for rekruttering og videreføring av kunnskaper.	Kultur	Vedtatt og oversendt de respektive organer
67	Arbeiderpartiets universitetstslag	Arbeiderpartiet i Bergen vil ha fortgang i arbeidet med et nytt kulturløft for å styrke både profesjonelt kunst- og kulturliv, amatørkultur og kunsternes vilkår. Kulturbudsjettet statlig forutsettes økt til en prosent, som programfestet. Nasjonal skeivdeling må opphøre, og Bergens rolle som by nr. 2 innen kunst og kultur må fremmes, ma ved å styrke finansieringen av Bergen Nasjonale Opera og realisere Griegkvartalet. Ap i Bergen ønsker en evaluering av utviklingen av gaveforsterkingsordningen og en vurdering av kompensasjonsordninger eller andre virkemidler for å stimulere private givere.	Et levende kulturliv er en premis for et demokratisk og innovativt samfunn. Uten kunstnere og frivillige, ingen kunst og kultur. I det nye kulturløftet er det viktig at kunstnerøkonomi og frivillige organisasjoners vilkår blir styrket. Staten har ved å snu regionreformen innen kultur pådradd seg et særlig ansvar for kultur- og kunstinstitusjoner utenfor Oslo og aktivt rette opp nasjonal skeivdeling av midler. Bergen bør ha rammer for sine ledende kunstinstitusjoner til å være i front nasjonalt og internasjonalt.	Kultur	Oversendes redaksjonskomiteen
68	Arbeiderpartiets universitetstslag	ÅPEN TILGANG TIL BIBLIOTEK OG ARKIVRESSURSER Tilgang for kunnskap er grunnleggende for demokratiet og en allmenn rettighet AP har kjempet for. Arbeiderpartiet i Bergen ber kulturministeren legge føringer for Nasjonalbiblioteket, universitetsbibliotekene og Arkivverket og tilføre nødvendige ressurser slik at folk flest sikres åpen tilgang. Såkalt pliktavlevert materiale skal kunne lånes av alle uten omfattende søknadsprosedyrer.	Digitalisering i bibliotekene og arkivene har paradoksalt nok ikke ført til åpen tilgang for folk flest. Det er en grunnleggende rett å ha tilgang til kunnskap, også for dem som ikke studerer eller er ansatt ved universitet og høyskoler. Eksempelvis har lærere i videregående skole, ikke tilgang til nødvendige publikasjoner gjennom bibliotekjenestene, heller ikke journalister eller de over 100 000 medlemmene i landets over 600 historielag eller museumsansatte som forventes å øke innsatsen med forskning i samlingene. En kunnskapssøkende befolkning er avgjørende både for innovasjonskultur og utvikling av demokratiet, og åpen tilgang på kunnskap er en rettighet Ap må kjempe for og sikre økonomisk.	Kultur	Vedtatt og oversendt de respektive organer

69	Arbeiderpartiets universitetstslag	En likeverdig finansiering av Bergen Nasjonale Opera Bergen Nasjonale Opera (BNO) har vist potensialet i et internasjonalt orientert, helprofesjonelt operakompani av høy kvalitet, med sterke positive ringvirkninger for de andre kulturaktørene og amatørkulturen i Bergen og på Vestlandet. Arbeiderpartiet i Bergen mener derfor at de offentlige bevilgningene til BNO bør realisere dette potensialet ved en planmessig styrking av kompaniet som legger til rette for minst fem fullsceniske produksjoner av høy internasjonal kvalitet hvert år. En ny, egnet musikkteaterbygning bør oppføres i tilknytning til Griegkvartalet før 2030.	BNO har demonstrert betydningen av regelmessige produksjoner av høy internasjonal kvalitet ikke bare for bredden av det regionale kulturtilbudet, men også for å løfte musikkutdannelsene, korbevegelsen og for å styrke andre profesjonelle kulturaktører. Publikumsutviklingen har vært sterk. Mye har vært gjort med knappe ressurser. 93% av statlige operabevilgningene går til Oslo, kun 3% til Bergen. De fleste andre europeiske land har sterke nasjonale operakompanier utenfor hovedstaden, og det er på overtid at Norge sikrer tilstrekkelig finansiering ved en planmessig styrking av BNO frem mot 2030.	Kultur	Oversendes redaksjonskomiteen
70	Arbeiderpartiets universitetstslag	Kulturminneløft Arbeiderpartiet i Bergen ønsker en bedre ivaretagelse av de offentlig eide kulturminnene i Bergen og i Vestland fylke, som har et stort, veldokumentert vedlikeholdsetterslep. Prosjektet for å åpne opp Nonneseter og sette i stand og formidle Nonneseter klosterruin bør fremskyndes. AP i Bergen ønsker også en langsiktig styrking av Statens kulturminnefond, blant annet for å bidra til å bevare den karakteristiske bergenske trehusbebyggelsen og andre private kulturminner i byen.	Kulturminner er viktige spor av tidligere tiders livserfaringer, og er derfor viktige ressurser for en samfunnsutvikling hvor innvånerne føler mening og tilhørighet til stedene de bor og ferdes. De offentlig eide kulturminnene i Vestland fylke har et betydelig samlet vedlikeholdsetterslep, og både offentlige og private kulturminner har stigende vedlikeholdsbehov som følge av klimaendringene.	Kultur	Oversendes redaksjonskomiteen
71	Arbeiderpartiets universitetstslag	Kulturhistorisk museum De kulturhistoriske samlingene ved Universitetsmuseet i Bergen har en av de viktigste samlingene i Europa av kirkekunst og vikingtidsfunn, og et statlig museum i Bergen. Bygningene har ikke vært vesentlig pusset opp siden byggingen i 1927, og bygningene er nå stengt på ubestemt tid. Arbeiderpartiet i Bergen vil at Kulturhistorisk museum skal pusses opp til 100-årsjubileet i 2027.		Kultur	Oversendes redaksjonskomiteen
72	Årstad arbeiderpartilag	Årstad Arbeidersamfunn vil: - Legge ned et generelt forbud mot bruk av aluminiumsfolie i restauranter og take-away bedrifter. - Legge til rette for søknad om bruk av aluminiumsfolie dersom det kan dokumenteres at bruk av slik engangsfolie er helt nødvendig for salg av enkelte matretter samt at det foreligger dokumentasjon for hvordan bedriften skal resirkulere folien.	I Norge har gjenvinning av glass og metal kanskje størst nytteverdi sammenlignet med gjenvinning av de fleste andre materialer, derfor er det viktig at samfunnet sørger for at det i størst mulig grad legges til rette for gjenvinning av disse materialene og at de ikke brukes unødige. Til tross for at man har lagt ned forbud mot salg av engangsbestikk, er det fremdeles tillatt å bruke aluminiumsfolie som emballasje for mat. I sentrumsområder medfører dette ofte til vesentlig forspøpling og at folien i liten grad blir resirkulert.	Miljø & natur	Oversendes redaksjonskomiteen

73	Bergen AUF	<p>-At regjeringen innfører et helhetlig naturbudsjett og -regnskap innen 2024, og bevilger én milliard kroner til bevaring av norsk naturmangfold over statsbudsjettet.</p> <p>- At kartleggingen av norsk natur styrkes, og ferdigstille et økologisk grunnkart innen 2025. Øke målet om restaurering av ødelagt norsk natur til 20 % innen 2025.</p>	<p>Arealendringer er den største trusselen mot naturmangfoldet, både i Norge og på verdensbasis. Både klimapanelet og naturpanelet fastslår at verden må ha mer, ikke mindre, natur dersom vi skal lykkes i å nå bærekraftsmålene. Mennesket har nå gjort betydelige endringer på tre fjerdedeler av jordens landoverflate. Rundt 9 prosent av verdens estimerte 5,9 millioner landlevende arter har ikke tilstrekkelige leveområder for langsiktig overlevelse, og vil dø ut hvis ikke deres naturlige leveområder tilbakeføres.</p>	Miljø & natur	Oversendes redaksjonskomiteen
74	Bergen AUF	<p>- Innføre en nasjonal ordning som gjør at utbygger som bygger ned skog, jord eller annen natur, må kompensere for det ved å restaurere natur med tilsvarende eller bedre økologisk verdi andre steder gjennom et såkalt naturbidrag.</p> <p>- Etablere «Naturkur» etter modell av «Klimakur», for å bidra til at Norge opprettholder et mangfold av økosystemer i god økologisk tilstand.</p>		Miljø & natur	Oversendes redaksjonskomiteen
75	Fana og Ytrebygda arbeiderp artilag	<p>AIB vil</p> <p>- Fortsette holde høyt trykk på å sikre skoleveier i Bergen,</p> <p>- herunder iverksette tiltak for å sikre skoleveien til Nattland skole</p>	<p>FAU på Nattland skole og beboere i nærområdet melder om at deler av hjertesonen på skolen ikke er lyssatt tilstrekkelig på vinterhalvåret og at det oppstår farlige situasjoner mellom bilister og barn. Nattland skole er en skole for barn med hørselshemming fra Bergen og omeng. Disse barna kan ha utfordringer med å oppdage (høre) bilister som nærmer seg. På vinterstid hender det at barna må gå i bilveien og dele denne med bilister som følge av glatte fortau. En betydelig del av skoleveiene som leder inn til hjertesonen mangler fortau og barna deler derfor skoleveien med bilistene året rundt. Skoleveien er for mange av innfallsårene bratt og undersølt (østsiden av Nattlandsfjellet og inn i Sædalen), hvilke medfører at disse fra tid til annen brått blir islagt og uten salting, i perioder med såkalt nullføre. Det hender også at barn fra akebakken i område Merkurveien ender opp i bilveien som følge at de ikke klarer å stoppe. Det er i 2022 meldt om flere nestenulykker i og nær Hjertesonen. Rektor på skolen har redusert risikoen ved å selv stille opp i hjertesonen når barna går til skolen. Samtidig vil det midlertidige tiltaket være krevende å opprettholde over flere år og nestenulykker inntreer fortsatt som følge av at det er høy frekvens av biler som kjører gjennom sonen på morgenen.</p>	Oppvekst	Oversendes bystyregruppen
76	Bergen AUF	<p>- Førsteklassinger skal ha betydelig mer utendørsundervisning, med mer lek og sosialisering.</p> <p>- Det skal være fokus på å ha uteundervisning hos spesielt andre og tredjeklassinger, men en skal fortsette å streve etter å flette inn mer uteundervisning videre hos de andre trinnene.</p>	<p>Skolen skal skape et læringsmiljø som styrker lærelysten hos elevene, slik at de kan få kunnskap og erfaringer utenfor klasserommet. Skoler med mer uteundervisning har mer motiverte elever. 6-åringer skal ikke bare sitte inne i et klasserom og pugge alfabetet, og lære seg gangetabellen. De skal være ute og leke, ha det gøy, få seg nye venner, og få erfaringer.</p>	Oppvekst	Oversendes redaksjonskomiteen
77	Bergen arbeiders amfunn	<p>Arbeiderpartiet i Bergen imøteser konkret politikk som reverserer høgresidas feilsatte skulepolitikk. Vil vil ha meir tillit til lærarane, meir fleksibilitet som ivaretek den einskilde elev, sosial- og miljøfaglege fagfolk til støtte for læraren, meir leik for dei minste og meir praktisk innhald for dei eldre.</p>	<p>Seksårsreforma lova ein leikeprega førskule i første klasse, men vi har i staden fått ein svært teoritung og stillesitjande kvardag med fokus på mål og resultatstyring. Vi ser ei sterk auke i mistrivsel og ufrivillig skulefråver serleg frå femte klasse. Fagfolk peikar på at born treng nettopp det AP står for i skulepolitikken. Så no vil vi ha det på plass.</p>	Oppvekst	Oversendes redaksjonskomiteen

78	Bergenhus arbeiderp artilag	Tidsbegrensning for godkjenningen av privatskoler og private barnehage Forslag - Privatskoleloven og lov om private barnehager må endres slik at det innføres en tidsbegrensning for godkjenning med statstilskudd.	Begrunnelse: Privatskoler og private barnehager som har blitt godkjente etter gjeldene lov, har rett på statstilskudd i en ubegrenset periode. Det er foreslått å gi kommuner og fylkeskommuner større makt ved opprettelsen av nye skoler og barnehager, men den foreslåtte lovendringen omhandler ikke skoler og barnehager som allerede er etablerte. Med synkende samlede barnetall, vil dagens evigvarende godkjenninger kunne føre til at den private andelen av skole- og barnehageplasser øker. Og dette vil gjøre det enda vanskeligere for kommuner og fylkeskommuner å gi et differensiert og godt tilbud i sitt område. For å hindre en slik utvikling bør det innføres en tidsbegrensning for godkjenning av privatskoler og private barnehager med rett til statstilskudd.	Oppvekst	Oversendes redaksjonskomiteen
79	Bergenhus arbeiderp artilag	3. Det skal være mulig å lære mer Forslag: - Muligheten for å forbedre karakterene fra førstegangsvitnemålet må beholdes i et nytt opptakssystem for høyere utdanning.	Begrunnelse: Regelverket for opptak til høyere utdanning bør justeres. Et problem er at den delen av ungdomsgruppene som søker seg mot ettertraktede utdanninger med høye opptakskrav, velger å bruke flere år på å ta fag som privatist for å få toppkarakterer og kommer dermed senere i gang med den høyere utdanningen sin. Dette er både ineffektivt for samfunnet og den enkelte det gjelder. Men den største gruppen som tar opp fag som privatist er elever som mangle fullstendig vitnemål eller har så lav karakter at de trenger mer kunnskap for å være klar for høyere utdanning. Lager vi ordninger som stenger denne gruppen ute av høyere utdanning, går vi glipp av verdifull kompetanse og tar muligheten fra en rekke mennesker.	Oppvekst	Oversendes redaksjonskomiteen
80	Fana og Ytrebygda arbeiderp artilag	Organisasjonsutvalget skal vurdere tiltak for å sikre en bred deltakelse i utvalg og verv og transparente prosesser.	Det har kommet kritikk fra medlemmer av seniorutvalget om deltakelse i verv, utvalg og komiteer ikke er bred nok og om at prosessen for å utpeke slike verv ikke er transparent nok	Organisasjon	Oversendes det nye styret
81	Enkeltme dlem	Det innføres partiskatt i AiB	AiB sin økonomiske situasjon er dårlig. For å bedre situasjonen foreslås det å innføre en partiskatt. Styret i AiB bes utarbeide regler som vedtas på neste Rep. skap møte.	Organisasjon	Avvises
82	Enkeltme dlem	Årsmøte gir AiB i oppdrag om å foreslår at Arbeiderpartiet oppretter et seniornettverk etter mønster av kvinnenettverket.	Ved at de eldre får mer innflytelse og blir proporsjonalt representert i parti organisasjonen styrer og utvalg vil denne endringen vitalisere og balansere partiet politikk. Det at alle samfunnsnivå skal delta i utviklingen av ny politikk er det beste for utviklingen av Arbeiderpartiet. En politikk for de som var, for de som er og ikke minst for de som kommer.	Organisasjon	Avvises pga strider med vedtektene
83	Enkeltme dlem	Årsmøtet anmoder at AiB hurtig skal foreta en organisasjonsgjennomgang, dvs. en medlemsundersøkelse med spm om; trivsel, mangler, engasjement, deltagelsesbetingelser, kompetanse AiB kan bruke, ting som oppleves som vanskelig i partiarbeidet osv. FAFO kan foreslås som utfører.	Arbeiderpartiet har synkende oppslutning, det er kritiske tider nasjonalt, europeisk og globalt og vi trenger en toptrimmet organisasjon med så mange som mulig med nødvendig bredde. Ledelsen må vite mer om medlemmenes begeistring hhv frustrasjoner for å kunne mobilisere bredt og stort. Vi medlemmer er en stor uforløst ressurs og AiB skal være en lærende organisasjon. Da kan det være kunnskap som ledelsen ikke vet at den har bruk for fordi den ikke spør. Ved dette forslaget så spør organisasjonen for å maksimere mulighetene til å få det politiske verkstedet mange drømmer om.	Organisasjon	Oversendes det nye styret

84	Fagbevegelsens partilag	Retningslinjene oppdateres til gjeldene lovtekst hjemler osv. Hovedregelen at det er 10% holdes fast og etterleves. Punkt 4&5 revideres og fjerner taket på 15 000 / 7500 (full og deltidspolitikere). Tjener man 1 400 000,- og har et tak på 15 000,- er det ikke særlig solidarisk. Punkt 7 konkretiseres til at det er verv som en erverver igjennom partiet, partiskatten er ment for.	Partiskatt i Arbeiderpartiet i Bergen I dag så står det nevnt i kandidatbrev vi sender ut til de som har sagt seg villig til å stille som folkevalgt i vårt parti, at de skal bidra i form av partiskatt når en får verv som har honorar. Videre er det svakt dekket i vedtektene, men årsmøte har uttalt seg en gang i tiden, som vedtektene åpner for.	Organisasjon	Oversendes det nye styret
85	Bergenhuss arbeiderpartilag	Samferdsel Forslag: <ul style="list-style-type: none"> • Vestland Arbeidarparti vil prioritere Bybanen til Åsane, Nordhordlandstunnelen og K5 før et nedskalert Hordfast. • Vestland Arbeidarparti vil prioritere vedlikehold av eksisterende Europa-, riks-, og fylkesveger. Ønskes oversendt årsmøtet i Vestland Arbeidarparti.	Begrunnelse (Samferdsel): Av store prosjekter bør Bybanen til Åsane, Nordhordlandstunnelen og K5 være de prioriterte prosjektene på Vestlandet i årene framover. I de usikre tidene vi lever i nå er det helt nødvendig å prioritere. Hordfast bør bygges som et nedskalert prosjekt med 2 felt, forbikjøringsfelt og 80-90-soner. Prosjektet må ta hensyn til naturverdier og ikke øke trafikken til Bergensregionen i stor grad. Både midtre og indre trasè skal utredes.	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
86	Bergenhuss arbeiderpartilag	Nordhordlandstunnelen Forslag: <ul style="list-style-type: none"> • Arbeiderpartiet i Bergen krever at Statens vegvesen starter opp igjen planleggingen av Nordhordlandstunnelen umiddelbart. • Nordhordlandstunnelen må komme med i første periode av Nasjonal Transportplan. 	Begrunnelse (Nordhordlandstunnelen): Det er uholdbart at det Statens vegvesen kun vil starte opp planlegging av Nordhordlandstunnelen dersom det blir mer igjen av planleggingsmidlene til Hordfast. Bergen og Nordhordland kan ikke finne seg i å plukke opp smulene fra Sunnhordland. Det er på tide at et samlet årsmøte sier klart ifra, nok er nok!	Samferdsel	Vedtast, oversendes stortingsgruppen og årsmøte VAP
87	Åsane arbeiderpartilag	Nordhordlandstunnelen Vi må kreve at Vegvesenet starter opp igjen planleggingen av Nordhordlandstunnelen umiddelbart. Denne veien må komme med i første NTP-periode slik et stort flertall på Stortinget eksplisitt ønsket i behandlingen av Nasjonal Transportplan.	En bil i autovernet på Hylkje, og all trafikk stopper opp fra Åsane terminal til Knarvik i tre timer. Dette er enda en bekreftelse på at Nordhordlandstunnelen er mange år på overtid. Strekningen er del en Europavei, som er med å binde sammen Vestlandet, og en viktig strekning som binder store næringsområder til Bergen. <ul style="list-style-type: none"> • Uakseptabelt med så dårlig veistandard på en strekning med så mye trafikk, inkludert mye tungtrafikk. • Uholdbart at folk i nordre Åsane og de som pendler til Bergen fra nærliggende kommuner ikke har forutsigbarhet og trygghet i hverdagen sin. • Uforsvarlig for beredskapen at nødetatene er avhengig av denne veien for å nå Nordhordland og Mongstad 	Samferdsel	Vedtast, oversendes stortingsgruppen og årsmøte VAP

88	Åsane arbeiderpartilag	<p>Nødvendige veivalg i samferdselspolitikken:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vestland Arbeiderparti vil sikre politisk styring av bygging og drift av veier og sørge for mest mulig trygg vei for pengene. • Vestland Arbeiderparti prioriterer liv, helse og rassikring foran fjordkryssinger. <p>Ønskes oversendt årsmøtet i Vestland Arbeiderparti.</p>	<p>I de usikre tidene vi lever i nå er det helt nødvendig å prioritere. Dette gjør seg særlig gjeldende innen samferdsel, ikke minst fordi Høyre etterlot seg en nasjonal transportplan (NTP) som er mer av en urealistisk ønskeliste enn den er et politisk styringsdokument.</p> <p>Vår samferdselsminister har fremskyndet behandling av NTP til 2024 for å få ryddet opp, og har blant satt i gang arbeid med veinormaler som gir mer vei for pengene. Dette skaper forventninger.</p> <p>Når Arbeiderpartiet styrer, forventer folk at det gjøres aktive politiske prioriteringer, og at vi står inne for dem. Vi kan ikke si ja til alt slik Høyre og FrP gjorde. Det betyr at Vestland Arbeiderparti må gi en tydelig melding om våre prioriteringer.</p>	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
89	Laksevåg arbeiders amfunn	<p>I transportsektoren må man tilstrebe å snu utviklingen slik at vi kan legge til rette for transport i framtiden med mindre strømforbruk. Dette kan vi gjøre ved mer og bedre kollektivtransport både innenfor persontrafikken og varetransporten. Et veisystem som først og fremst prioriterer syklende og gåande må også etableres.</p> <p>Jernbanen må reorganiseres og bygges ut for moderne transportmateriell som minsker personbiltrafikk og flytrafikk.</p>		Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen
90	Fagbevegelsens partilag	<p>Fagbevegelsens Partilag mener derfor at Arbeiderpartiet må:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stanse oppsplitting av lokaltrafikken på østlandet og i sektoren for øvrig • Gi tilstrekkelige bevilgninger til vedlikehold av infrastruktur og togsett • Arbeide for en opprydding i sektoren, hvor en samler mest mulig av jernbanen i en samlet og enhetlig organisasjon. 	<p>Stopp oppsplittingen i jernbanesektoren</p> <p>Fagbevegelsens partilag berømmer regjeringen for å ha stanset privatisering av drift og vedlikehold av jernbanens infrastruktur, og for å ta det utskilte selskapet Spordrift inn igjen i Bane Nor. Dette er kjempegode nyheter for alle som jobber i pukken, og vi oppfordrer regjeringen til å fortsette med slike grep for å rydde opp i den fragmenterte jernbanesektoren.</p> <p>Vi overtok etter en Høyre-regjering som har drevet aktivt med oppsplitting og privatisering av jernbanen. En viktig forutsetning for privatiseringer er oppsplitting. Oppsplitting av viktig infrastruktur og tjenester for vanlige folk gir oss ikke bedre tjenester, heller dyrere drift, flere direktører og mer byråkrati. Taperne er innbyggerne som får dårligere og dyrere tjeneste – og politikerne som mister politisk styring av sektoren.</p> <p>Oppsplitting, konkurranseutsetting, privatisering er velkjente grep fra høyresiden. Det gjør det lettere å overlate samfunnstjenester til private kapitalkrefter. Det gjør det også lettere å splitte fagmiljøer og fagorganisering.</p> <p>Dagens situasjon gjør at allerede etablerte aktører tilpasser seg dette markedet ved å etablere underselskaper for å være med på anbudsregimet på offentlige jernbanestrekninger. Dermed forsterkes oppsplittingen i sektoren ytterligere. Et eksempel på dette er Flytogets nyetablerte underselskapet "Bytoget". Det haster derfor å reversere Solberg-regjeringens oppsplitting.</p> <p>Vi trenger en regjering som igjen kan gi tillit til jernbaneansatte og velgere som bryr seg om en god jernbane i Norge. Det gjøres ikke ved å kun bremse utviklingen høyre regjeringen satte i gang. Det gjøres ved å kraftfullt stanse videre oppsplitting og heller slå sammen</p>	Samferdsel	Oversendes redaksjonskomiteen

91	Bergen AUF	<p>- At antallet LIS1-stillinger skal økes i samsvar med anbefaling fra Helsedirektoratet.</p> <p>- At antallet studieplasser på medisin skal økes ut ifra anbefalingene gitt i Grimstadutvalgets rapport (2019).</p>	<p>Norge er avhengig av leger for å løse fastlegekrisen. Slik systemet er nå, må alle ferdigutdannede medisinstudenter gjennom LIS1 for å begynne videre spesialisering. Det er for få stillinger, noe som skaper en flaskehalseffekt, og gjør at kvalifiserte leger sitter unødvendig lenge i kø. Ved å øke antallet LIS1-stillinger, vil man kunne utdanne flere fastleger og dermed bidra til bedre legedekning i primærhelsetjenesten. For å oppnå målet om å utdanne 80% av det norske legebehovet i Norge, må også antallet plasser på medisinstudiet økes i tråd med anbefalingene gitt i Grimstadutvalgets rapport fra 2019.</p>	Utdanning	Oversendes redaksjonskomiteen
92	Enkeltmedlem	<p>Intensjonen i dette forslag er at Regjeringen inviterer til Stortinget å fatte et tverrpolitisk vedtak i saken.</p>	<p>MANGLENE VERDIGHET OG KVALITET I ELDTREMSORGEN:</p> <p>De siste ukene har det vært en del opprørende reportasjer i NRK/TV om uverdige forhold i pleie og stell av eldre på enkelte institusjoner og i den hjemmebaserte behandlingen av eldre ved en rekke steder i Norge. Dette har engasjert en rekke mennesker og ikke minst de pårørende.</p> <p>SLIK KAN VI IKKE HA DET! DET ER IKKE ET VELFREDSAMFUNN VERDIG!</p> <p>Årsmøte i Arbeiderpartiet i Bergen vil derfor peke på at en slik situasjon har lenge fått utviklet seg mot nærmest kriselignende forhold, som ingen av de siste års regjeringer har funnet en løsning på. Heller ikke kan det ikke vises til en snarlig løsning på problemene som vil øke etter hvert som en større andel av eldre og pleietrengende vil stadig kreve større ressurser i årene fremover, og kan utvikle seg i en retning som kommer er langt fra vårt partis målsetninger om en eldreomsorg som «skal skinne».</p> <p>Årsmøtet vil og peke at det som er lagt fram som forslag til kommunenes nye inntektssystem, viser heller ikke vei ut av krisen.</p> <p>Vi vil derfor gi uttrykk for at skal det bli en bedring forholdene å få til et mest mulig likt grunnlag for rammene av eldreomsorgen i hele landet, må kommunene bli satt i stand til å ta sin del av ansvaret for en bedre aldersomsorg i form av «øremerkede midler.</p> <p>Årsmøte har merket seg at Helseministeren ved flere anledninger har pekt på at regjeringen i løpet av våren vil legge fram en sak for Stortinget med tiltak som vil bedre situasjonen, ser årsmøtet det nødvendig at det og følger økonomiske rammer med. I den forbindelse vil og årsmøte henlede oppmerksomheten på det «gedigne ekstraordinære</p>	Helse og velferd	Oversendes redaksjonskomiteen